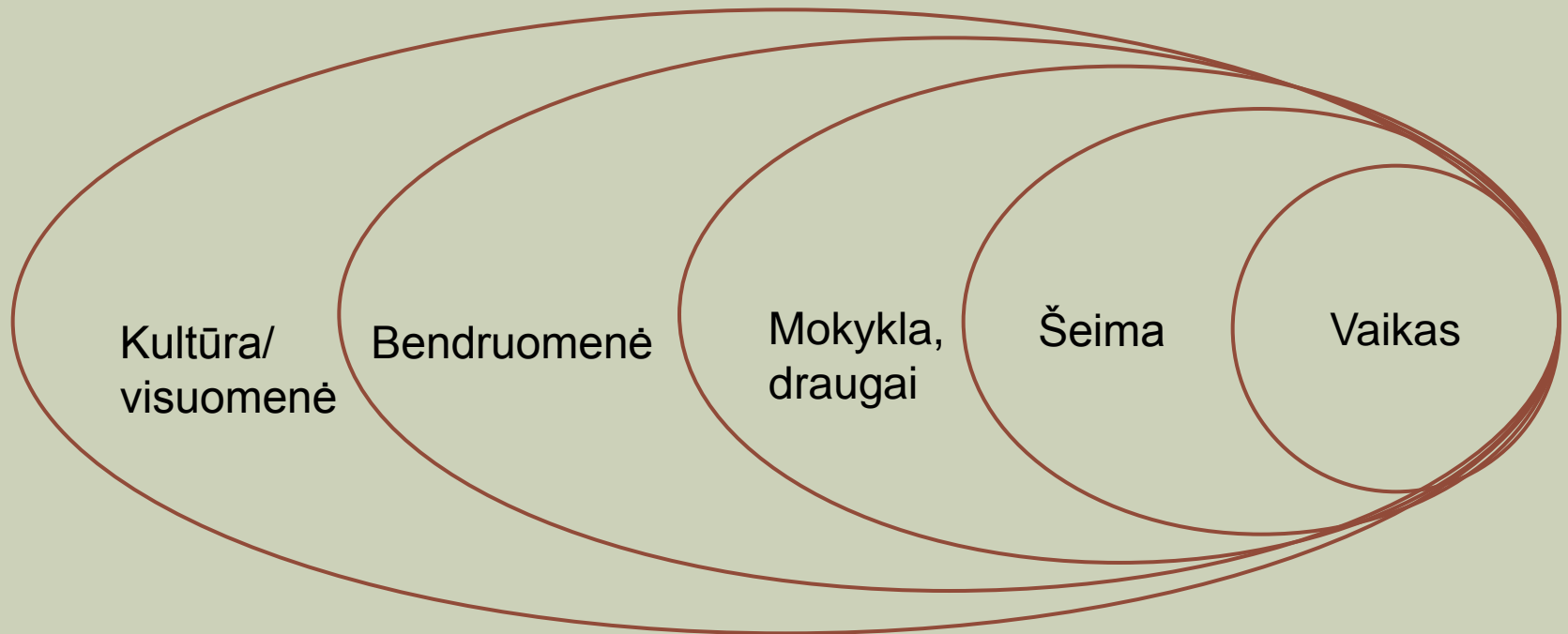

KODĒL VYKSTA PATYČIOS ?

Dr. Robertas
Povilaitis,
Vilniaus
universitetas

SOCIALINIS-EKOLOGINIS PATYČIŲ MODELIS

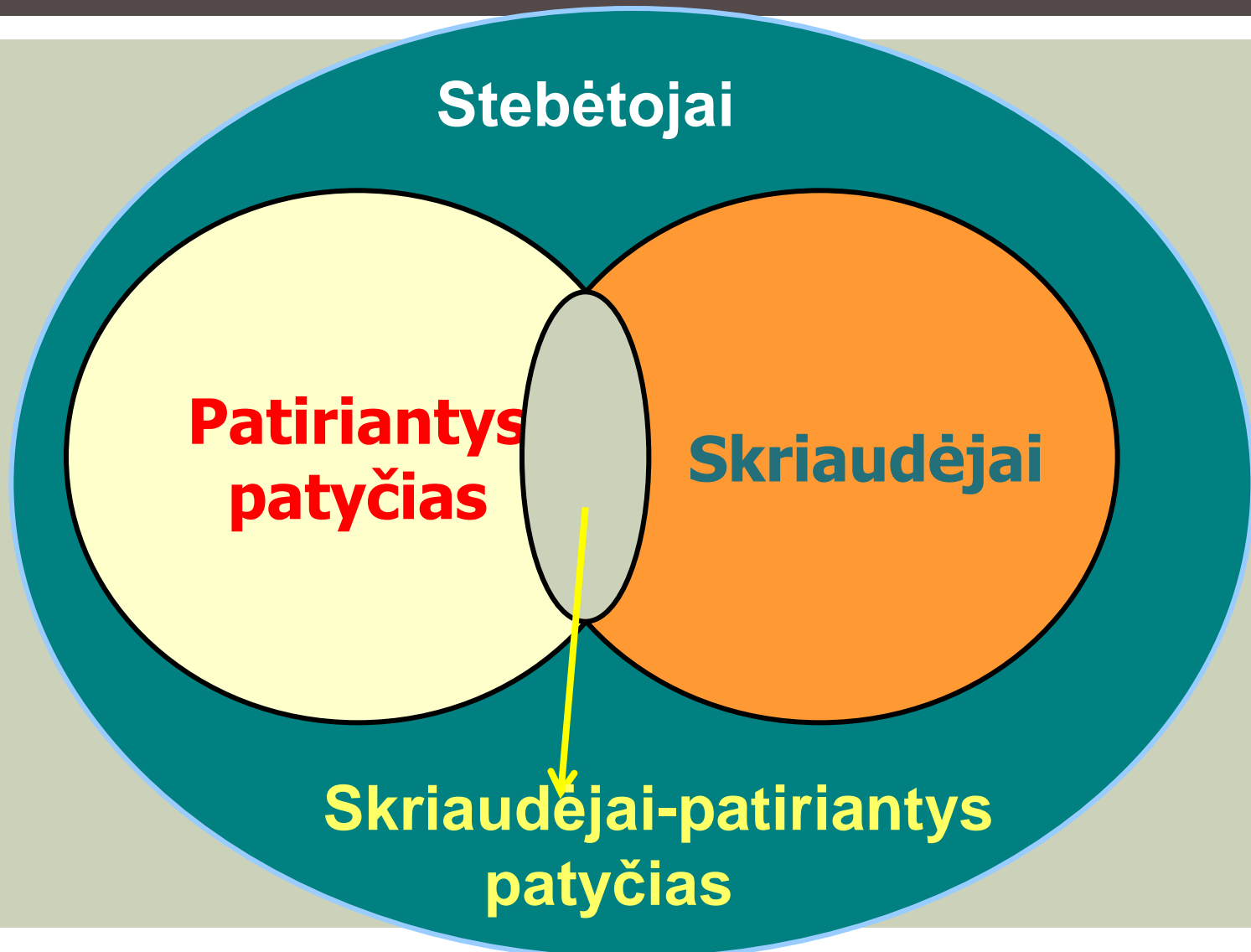

Garbarino & deLara, 2002; Newman, Horne & Bertolomucci, 2000; Olweus, 1993; Swearer & Doll, 2001

SOCIALINIS-EKOLOGINIS PATYČIŲ MODELIS

- Patyčios vyksta ne tik dėl individualių skriaudėjo savybių, bet įvairių šeimos, bendraamžių, mokyklos, bendruomenės ir kultūros veiksnių

SKIRTINGO ĮSITRAUKIMO Į PATYČIAS VAIKŲ GRUPĖS

ASMENS LYGIS

- Skriaudėjas (SK), skriaudėjas-patiriantis patyčias (SK-PP), patiriantis patyčias (PP), stebėtojas (ST)
- Depresijos simptomai (SK, SK-PP, PP)
- (Austin & Joseph, 1996; Craig, 1998; Kaltiala-Heino, Rimpela, Marttunen, Rimpela, & Rantanen, Swearer, Song, Cary, Eagle, & Mickelson, 2001)
- Nerimo simptomai (SK-PP, PP)
- (Craig, 1998; Hodges & Perry, 1996; Swearer et al., 2001)
- Neaiškus priežastinis ryšys

ŠEIMOS KINTAMIEJI

- Tėvai yra svarbūs modeliai
- Skriaudėjų tėvai/globėjai linkę būti mažiau įsitraukę, mažai demonstruoja šilumos, auklėdami naudoja fizinės bausmės ir emocijų protrūkius, leidžia vaikui būti agresyviai (Olweus, 1993)
- Aukštas tėvų konfliktiškumas irgi susijęs su vaiko agresyviu elgesiu ((Olweus, 1993)

ŠEIMOS KINTAMIEJI

- Tyčiojimas linkęs vykti kuomet tėvų nėra ar jie nežino apie vaiko veiksmus, todėl Olweus (1993) siūlo tėvams daugiau stebėti vaikų elgesį tiek mokykloje, tiek už jos ribų.
- Netinkamas elgesys (fizinė, seksualinė, emocinė prievarta, nepriežiūra) yra susijęs tiek su tyčiojimusi, tiek su patyčių patyrimu (Shields & Cicchetti, 2001)

ŠEIMOS KINTAMIEJI

- Skriaudėjai-patiriantys patyčias dažniau patyrė smurtą namie lyginant su skriaudėjais, kurie nepatyrė tiek smurto namie, bet daugiau stebėjo agresyvių elgesio modelių (Schwartz, Dodge, Pettit, and Bates, 1997)

KIEK KARTŲ SAKIAU, KAD NEŽAISTUM SMURTINIŲ VIDEO ŽAIDIMŲ!

SOCIALINIO IŠMOKIMO TEORIJA (BANDURA)

BENDRAAMŽIŲ ĮTAKA

- **Dominavimo teorija (Pellegrini, 2002)**
 - Perėjus į vidurinę mokyklą (po pradinės) reikia iš naujo formuoti santykius ir tyčiojimasis yra naudojamas kaip strategija, padedanti užtikrinti dominuojantį vaidmenį naujai susiformavusioje bendraamžių grupėje
- **Patrauklumo teorija (Bukowski et al., 2000)**
 - Paaugliai norėdami tapti savarankiškais nuo tėvų, nori susisieti su bendraamžiais, kurie pasižymi didesne nepriklausomybe ir mažiau paklusniu elgesiu.

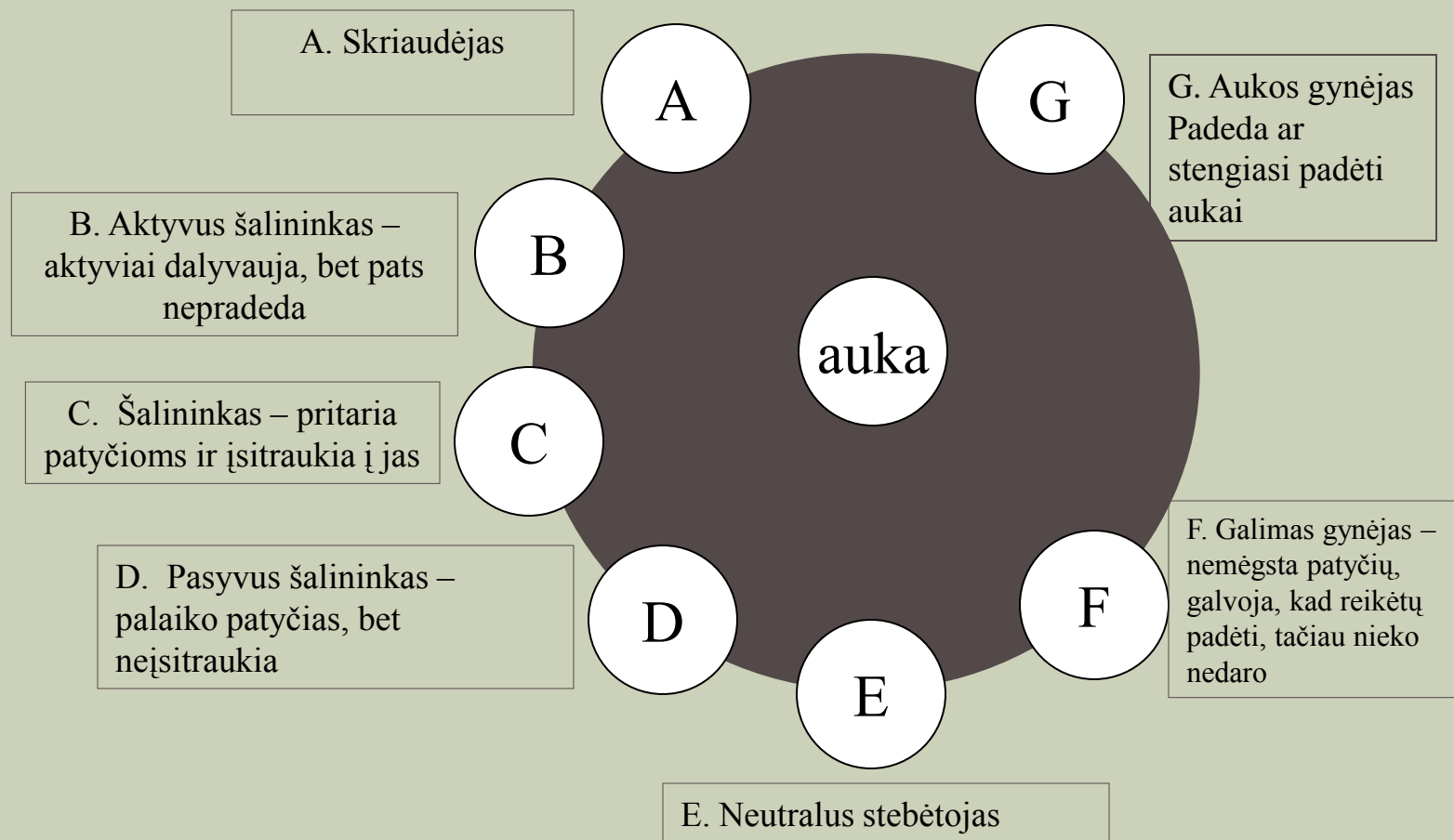
BENDRAAMŽIŲ ĮTAKA

- Homofilijos hipotezė (Berndt, 1982; Kandel, 1978)
 - Paauglystėje bendraamžiai paprastai jungiasi į grupes, kurių nariai turi panašių savybių (panašų agresyvumo lygį)

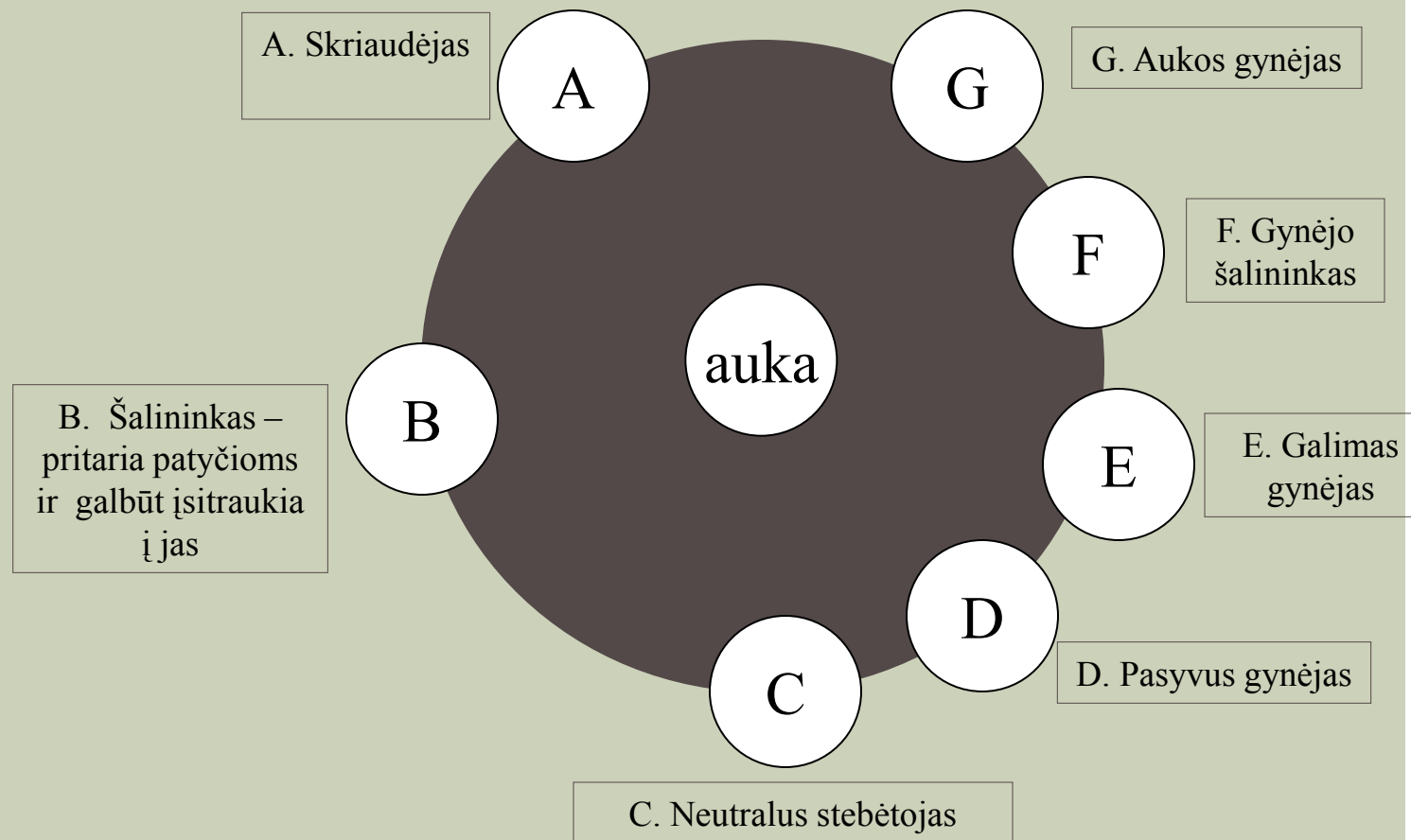
BENDRAAMŽIŲ ĮTAKA

- **Stebėtojų vaidmuo**
 - Stebėtojai gali skatinti ar slopinti patyčių situacijas
 - Stebėtojai gali pastiprinti skriaudėjo dominavimo ir galios jausmą
 - Grupės-prieš-vieną vykstantis tyčiojimas sumažina atsakomybės jausmą

Vaikų vaidmenys patyčių situacijoje

Vaikų vaidmenys patyčių situacijoje

MOKYKLOS VEIKSNIAI

- Mokyklos klimatas:
 - Mokyklos darbuotojai vaidina kartinį vaidmenį kurdami teigiamą ar neigiamą mokyklos klimata
 - Mokytojų mokėjimas reaguoti patyčias įtakoja studentų suvokimą (pvz. galvoja, kad patyčios negali būti sustabdytos)

MOKYKLOS KLIMATAS

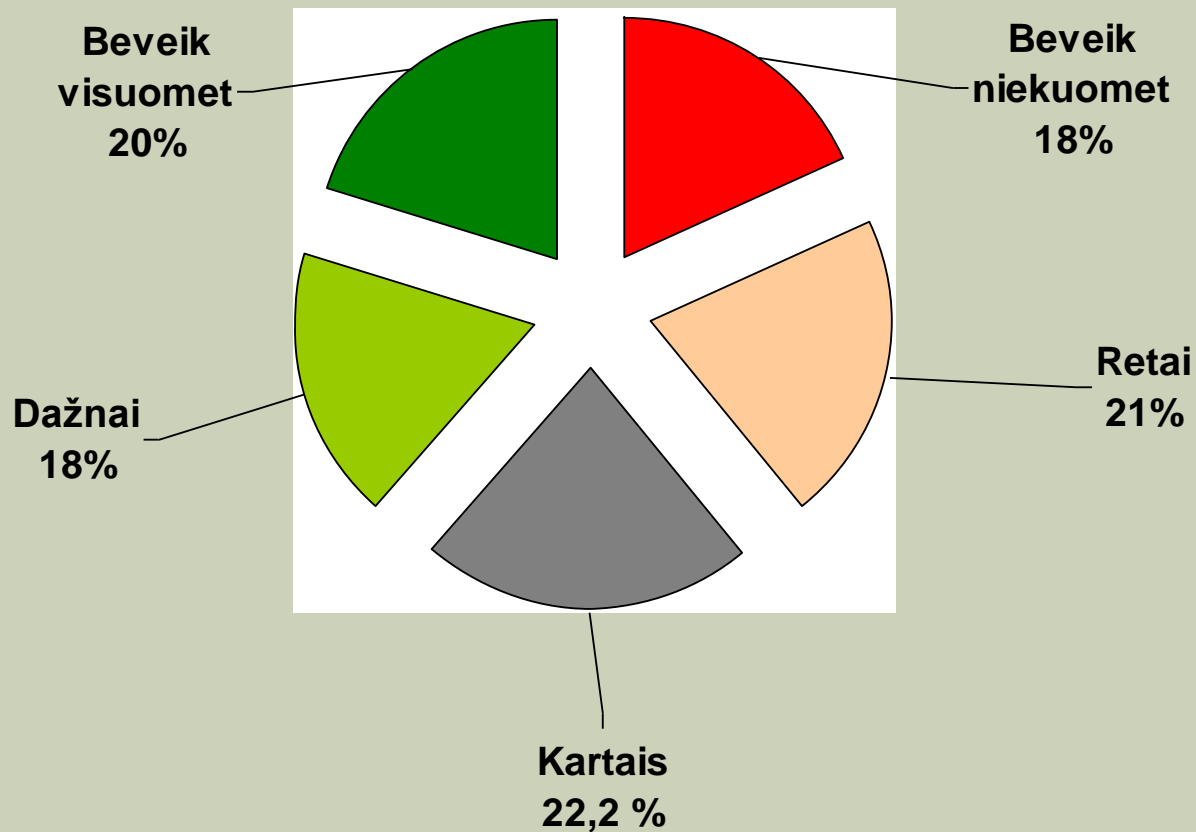
Skatinantys patyčias veiksniai:

- Tyčiojimosi elgesio modelio demonstravimas.
- Elgesio ignoravimas (jeigu nereaguojama į tyčiojimąsi arba pritariama, formuojasi nuostata, kad tai tinkamas elgesys).

Stabdantys patyčias veiksniai:

- Patyčių problemos pripažinimas.
- Mokyklos politika prieš smurtą.
- Mokytojų elgesys: pastebi, stabdo, mokyklos darbuotojai patys nesityčioja.

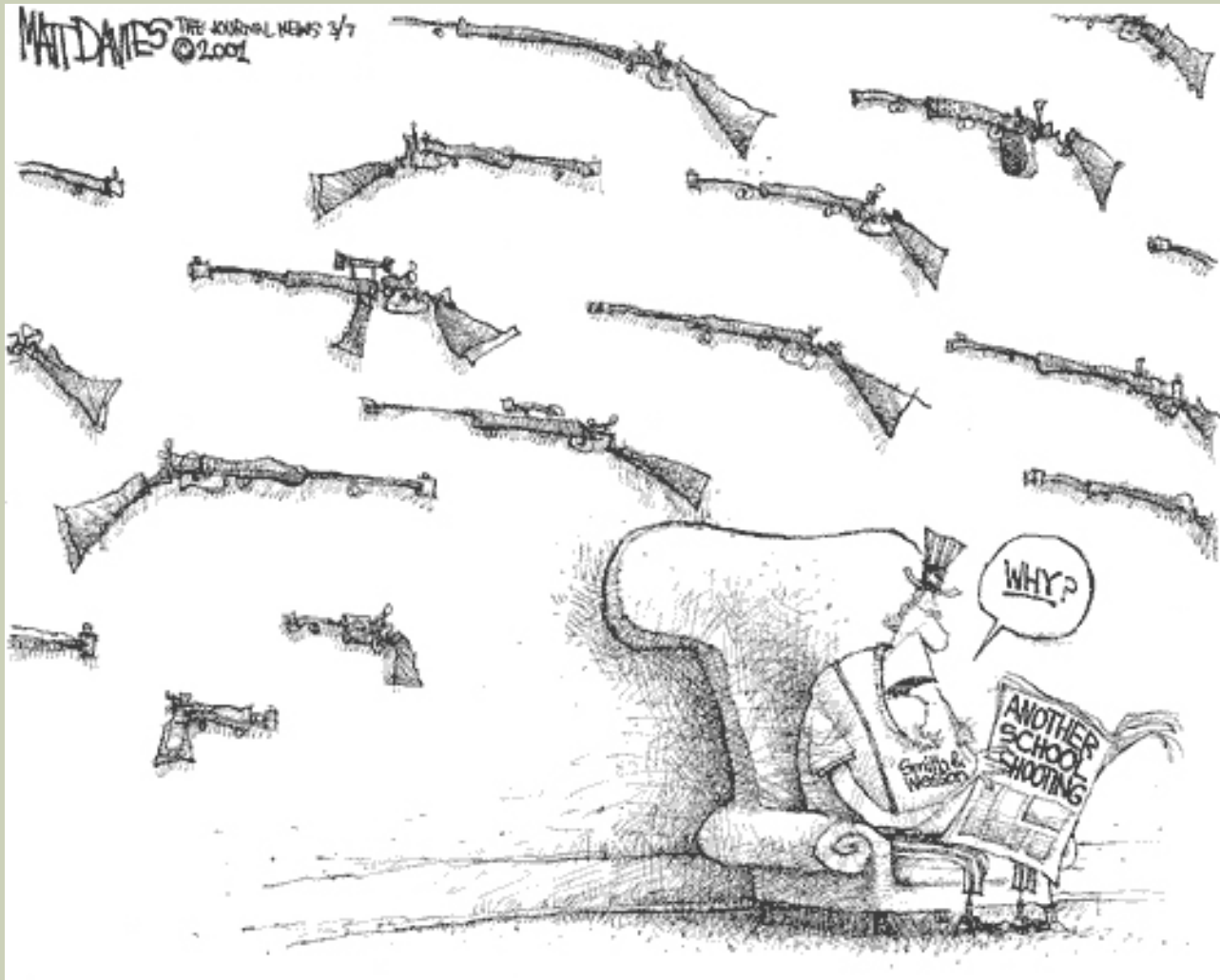
KAIP DAŽNAI MOKYTOJAI, AR KITI SUAUGUSIEJI MOKYKLOJE BANDO STABDYTI PATYČIAS

BENDRUOMENĖS VEIKSNIAI

- **Prievartos prieš vaikus, nusikalstamumo, smurto, agresijos ir kitokio jaunimo eksternalaus elgesio paplitimas**
- **(Coulton, Korbin, Su, & Chow, 1995; Kupersmidt, Griesler, DeRosier, Patterson, & Davis, 1995; Jonson-Reid, 1998; Plybon & Kliwer, 2001; Stern & Smith, 1995)**

VISUOMENĖS VEIKSNIAI

- Lietuva
- Politika
- Kriminalai
- Regionai
- Komentarai ir analizė
- Pilietinė visuomenė
- Politikų tribūna
- Verslas
- Pasaulis
- Mokslas ir IT
- Sportas
- Gyvenimas
- S
- Jaunimas
- Kelionės
- Eurovizija

Kubilas ir Abonentas ant liepto galo 34

Gairės: Artūras Zuokas, Irena Degutienė, Mantas Adomėnas, Andrius Kubilius, Gintaras Kazakas, Audrius Butkevičius, Vilius Navickas, Politologas Antanas Kulakauskas, Algis Kašeta, Viktoras Uspaskichas, Gintaras Steponavičius, Eligijus Masiulis, Raimundas Palaitis, Iš STT, City Service

Patinka 2009.06.15 13:00
Tomas Čyvas

34 Komentarai + - Teksto dydis Spausdinti Persiųsti Pranešk klaidą

(Puslapis 1 iš 3)

[skirtingas puses žiūrintį A. Zuoką (kairėje) ir A. Kubilių po rinkimų suvienijo valdžios troškimas ir atsiradę bendri interesai. Eltos nuotr.

Naujausioje „Balsas.lt savaitėje“ rašoma, kad Abonentu vadinamas Artūras Zuokas neprideda

Prisijungti su epasas.lt

DALINKIS ĮSPUDŽIAIS SU DRAUGAIS

Granit's
BREWED WITH THE BEST
THE FAMILY RESERVE
Crafted for a Delicious Smooth Finish

rimi
Tai, ko nori tu

gaminamie.lt
20Lt

Vakariene dviems

*Patiekalo kaina apibūdinta pagal pagrindinių sudedamųjų produktų kainas, galiojusias prekybos tinkle RIMI recepto sudarymo dieną.

Neapsikentęs rasistinių įžeidinėjimų Viktoras Diawara stojo į kovą su interneto komentatoriais

Autorius: [EGLĖ DEKSNYTĖ](#) / Žmonės.lt

Linos Pankratjevaitės nuotr. / Viktoras Diawara

“Internete niekas nežinos, kad esi šuo”

--New Yorker, July 1993

AČIŪ